

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Iisakki Anttila

26.05.2023

Sisäministeriön rajavartio-osasto

VPRVLEoikeudellinenosasto@raja.fi
rajavartiostolaitos@raja.fi

VN/30996/2022

Tullin lausunto hallituksen esitysluonnoksesta Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain muuttamiseksi

Sisäministeriön rajavartio-osasto on pyytänyt Tullin lausuntoa luonnokseen hallituksen esityksestä rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muuttamisesta. Hallituksen esitysluonnos koskee rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 3 luvun säännöksiä, joita esitysluonnoksen mukaan tulisi muuttaa niin, että ne vastaavat pääosiltaan pakkokeinolain 10 lukuun tehtyjä, 1.10.2023 voimaantulevia muutoksia (laki 452/2023). Esitysluonnoksessa on otettu huomioon hallituksen esitys laeiksi pakkokeinolain ja esitutkintalain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi (EV 305/2022 vp – HE 217/2022 vp) sekä hallituksen esitys laiksi poliisilain muuttamisesta (EV 316/2023 vp – HE 275/2022).

Rajavartiolaitoksen tutkintavastuulla olevien rikosten nimikkeet pysyvät entisellään. Muutokset Rajavartiolaitoksen nykyiseen rikostorjuntaa koskeviin säädöksiin ovat pieniä ja noudattavat pakkokeinolain ja esitutkintalain sekä poliisilain 1.10.2023 voimaan tulevia muutoksia. Televalvontaa, peiteltyä tiedonhankintaa ja teknistä kuuntelua koskevat ehdotukset vastaavat uusia pakkokeinolain muutoksia.

Televalvontalupaa ei enää jatkossa haettaisi ja määrättäisi teleosoite- tai telepäätelelaittekohtaisesti vaan olisi arvioitava voidaanko televalvontaa kohdistaa mihin tahansa tietyn henkilön käytössä olevaan osoitteeseen tai laitteeseen. Peitelty tiedonhankinta ehdotetaan mahdollistettavaksi tietoverkossa tehtynä silloin, kun estettävänä on Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Ehdotusluonnoksessa lisättäisiin myös mahdollisuus ylimääräisen tiedon käyttämiseen selvitetessä kahden vuoden enimmäisrangaistuksella

Valvontaosasto
OHJAS
Oikeudelliset asiat
Iisakki Anttila

26.05.2023

Rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön rikoslain 40 luvussa tarkoitettua lahjuksen ottamista, virkasalaisuuden rikkomista tai virka-aseman väärinkäyttämistä.

Ehdotettuja muutoksia voidaan pitää perusteltuina ja linjassa voimassaolevien esitutkintaviranomaisten tehtävien ja toimivaltuuksien kanssa.

Poliisilain 1.10.2023 voimaan tulevat muutokset sekä nyt luonnoksessa ehdotut Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain muutokset synnyttävät osittaista epäsymmetriaa viranomaisten toimivaltuuksien välille, mikä aiheuttaa ongelmia yhteistyölle ja yhteiselle koulutukselle.

Poliisilain perusteella poliisi ja Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain perusteella Rajavartiolaitos voisivat hakea televalvonnat siten, että pakkokeinon kohteena on kohdehenkilö. Tulli toimisi edelleen päätelaite- ja liittymäkohtaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että aina kun kohdehenkilölle löydetään uusi päätelaite tai liittymä, siihen on haettava televalvontaoikeutta pakkokeinona uudelleen. Lisäksi poliisi, Rajavartiolaitos ja Tulli käyttävät näihin pakkokeinoihin viranomaisten yhteistä Salpa-järjestelmää, jolloin jo pelkästään tämä vaikeuttaa järjestelmän käyttöä ja aiheuttaa ongelmia muutoksien johdosta.

Esitutkintaviranomaisten keinovalikoiman epäsymmetrisyys tuottaa ongelmaa käytännön tehokkaalle hankintayhteistyölle, jossa eri viranomaiset voivat hankkia yhteisellä sopimuksella laitteistoa siten, että joku viranomainen vastaa jostain käyttöjärjestelmästä ja toinen toisesta.

Teknisen kuuntelun edellytysten täsmennys olisi välttämätön myös lakiin rikostorjunnasta Tullissa (623/2015). Muutoin ollaan tilanteessa, jossa esimerkiksi yhteisessä tiedusteluryhmässä poliisin ja Rajavartiolaitoksen vastuulle määriteltyjen kohteiden osalta televalvontaa voidaan toteuttaa tehokkaasti, mutta Tullin kohteiden osalta ei.

Iisakki Anttila
Tulliylitarkastaja

Liitteet

Jakelu

Rajavartiolaitoksen kirjaamo, Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellinen osasto

Tiedoksi

Tullin valvontaosasto